



Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

INTERN NOODPLAN/NOODPAKKET RESIDENTIËLE ZORGCOLLECTIVITEITEN

Crisis Preparedness Cel
Diensten van de Secretaris-generaal
T 02 553 31 24
E cpc@vlaanderen.be

Versie
20 november 2025

DEPARTEMENT
ZORG

departementzorg.be

Inhoudstafel

1	Aanleiding, scope en doel.....	3
2	Instrument en definitie.....	4
3	Vorbereiding op noodsituaties.....	4
3.1	Risicoanalyse uitvoeren	4
3.2	Intern noodplan opstellen	5
3.2.1	<i>Organisatie en leiding.....</i>	<i>5</i>
3.2.2	<i>Communicatie en documentatie.....</i>	<i>6</i>
3.2.3	<i>Stroomvoorziening en noodverlichting.....</i>	<i>7</i>
3.2.4	<i>Bewoners</i>	<i>7</i>
3.2.5	<i>Personeel</i>	<i>8</i>
3.2.6	<i>Evacuatie</i>	<i>8</i>
3.2.7	<i>Psychosociaal welzijn van bewoners en personeel</i>	<i>8</i>
3.2.8	<i>Terugkeer naar de normale situatie</i>	<i>9</i>
3.2.9	<i>Focuspunten.....</i>	<i>9</i>
3.3	Noodpakket samenstellen	9
3.3.1	<i>Voeding en water.....</i>	<i>9</i>
3.3.2	<i>Medische voorzieningen</i>	<i>10</i>
3.3.3	<i>Communicatie</i>	<i>10</i>
3.3.4	<i>Stroom en noodverlichting.....</i>	<i>10</i>
3.3.5	<i>Beschermings- en veiligheidsmiddelen</i>	<i>10</i>
3.3.6	<i>Hygiëne en comfort</i>	<i>10</i>
3.4	Waarschuwingssystemen voorzien	10
3.5	Oefenen, evalueren en actualiseren.....	11
4	Slotbeschouwing.....	11

1 Aanleiding, scope en doel

Europa en de Belgische federale overheid hebben alle burgers opgeroepen om te voorzien in een individueel noodpakket voor het geval de gebruikelijke nutsvoorzieningen tekortschieten of er een evacuatie nodig is. Dit om de weerbaarheid van de burger te verhogen. In België werd de inhoud van dit noodpakket samengesteld door het Nationale Crisiscentrum (NCCN): [Een noodpakket - Crisiscentrum](#). Het noodpakket moet de burger helpen om een periode tot 72 uur te overbruggen.

Door een verhoogde kwetsbaarheid van de bewoners in residentiële collectiviteiten kunnen deze individuen niet zelf in een noodpakket voorzien. Het is noodzakelijk dat er, in navolging van de aanbevelingen aan de individuele burger voor het samenstellen van een noodpakket, adviezen worden geformuleerd voor een intern noodplan/noodpakket die gericht zijn op het verhogen van de weerbaarheid van de residentiële collectiviteiten binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, hierna genoemd als 'residentiële zorgcollectiviteiten'.

Deze adviezen hebben als doel residentiële collectiviteiten bewust te maken van mogelijke onvoorziene noodsituaties en hen te ondersteunen in hun voorbereiding hierop naar analogie met het noodpakket voor de individuele burger zoals geadviseerd door het NCCN. Het biedt een kader voor het opstellen van een intern noodplan en het samenstellen van een noodpakket met als doel de weerbaarheid van de residentiële collectiviteiten te verhogen en tot een periode van 72 uur te overbruggen in geval van onderbrekingen van essentiële nutsvoorzieningen (zoals elektriciteit, water, communicatie) of in het geval van een eventuele evacuatie, waarbij er geen onmiddellijke ondersteunende hulp kan geboden worden van buitenaf. Een noodsituatie wordt immers altijd gekenmerkt door een schaarste van mensen en middelen. De overheden bevoegd voor crisisbeheer zullen in een noodsituatie zeker aandacht besteden aan kwetsbare individuen en instellingen. Doch in complexe noodsituaties zal een overbrugging door de collectiviteit wel noodzakelijk zijn, gezien de beperkte middelen om de residentiële collectiviteiten te ondersteunen.

Het opstellen van een intern noodplan en samenstellen van een noodpakket heeft als doel:

- De continuïteit van zorg te garanderen wanneer reguliere systemen falen.
- Om bewoners en personeel te beschermen en hun veiligheid en welzijn te waarborgen.
- Een goede samenwerking met overheden en hulpdiensten in grote noodsituaties te verzekeren.

Deze adviezen zijn geen allesomvattend plan, maar vormen een leidraad met een generieke benadering. Ze zijn een uitnodiging om kritisch te kijken naar de eigen organisatie en de adviezen toe te passen binnen de eigen context, rekening houdende met de beschikbare infrastructuur en eigenheid en kwetsbaarheid van de bewoners. Dit betekent dat de adviezen toegepast moeten worden op het niveau van elke afzonderlijke vestiging, en niet op het niveau van de voorziening als geheel.

De adviezen zijn primair ontwikkeld ter ondersteuning van residentiële collectiviteiten. Een essentieel kenmerk van deze residentiële collectiviteiten is dat de bewoners er ook overnachten, wat hen onderscheidt van ambulante- of dag collectiviteiten. Voor centra die ambulante cliënten ontvangen, verwijzen we graag naar de richtlijnen rond het noodpakket van het NCCN.

Bij het uitwerken van deze adviezen dient er rekening mee te worden gehouden dat ze op frequente basis herzien en aangepast worden.

2 Instrument en definitie

De adviezen, hieronder beschreven, omvatten twee onderdelen:

Het intern noodplan: het intern noodplan is het startpunt om een noodsituatie te beheren. Het is een geheel van procedures, interne maatregelen, communicatiekanalen en rollen en verantwoordelijkheden die geactiveerd worden bij een onvoorziene noodsituatie. Dit plan kan aangevuld worden met reeds bestaande evacuatieplannen en risicoanalyses zoals bijvoorbeeld het evacuatieplan en een warmteactieplan.

Het noodpakket: een set van materiële middelen die noodzakelijk zijn om de basiszorg te garanderen in geval van onderbrekingen van essentiële nutsvoorzieningen of een eventuele evacuatie, waarbij er geen onmiddellijke ondersteunende hulp kan geboden worden van buitenaf. En dit voor een periode tot 72 uur.

3 Voorbereiding op noodsituaties

Wat zijn de verschillende stappen:

1. Voer een risicoanalyse uit
2. Stel een intern noodplan op
3. Voorzie een noodpakket
4. Zorg voor waarschuwingssystemen
5. Oefen, evalueer en actualiseer regelmatig

Dit is een cyclisch proces. Na een oefening of na een incident is het erg belangrijk om opnieuw de risico's te analyseren en indien nodig het intern noodplan aan te passen.

3.1 Risicoanalyse uitvoeren

Denk na over hoe je jouw organisatie, infrastructuur, bewoners en personeel weerbaarder kunt maken in geval van onderbrekingen van essentiële nutsvoorzieningen of een eventuele evacuatie, waarbij er geen ondersteunende hulp kan geboden worden van buitenaf.

Denk daarbij na over hoe je een periode tot 72 uur kan overbruggen, bijvoorbeeld op het vlak van voeding, medicatie, medische zorg en mentale ondersteuning, communicatie en energievoorziening.

Het intern noodplan is een basisactieplan. Voor heel wat scenario's moet worden teruggevallen op de basisprincipes die opgenomen zijn in dit intern noodplan. Breng dus eerst mogelijke noodsituaties in kaart:

- ✓ Risicogroep falen van infrastructuur: door intern falen (panne of lek) of extern falen (onderbreking in de hele wijk)
 - Onderbreking stroomvoorziening
 - Onderbreking gasvoorziening
 - Onderbreking drinkwatervoorziening
 - Onderbreking IT en telecommunicatie

Bij deze risicogroep (en dus bijhorende fiches of actiekaarten) is het nuttig om te omschrijven in het noodplan hoe het risico geanalyseerd kan worden: wie kan nazicht doen in de technische ruimte? Wat zijn de noodnummers van de leveranciers en maatschappijen? Hoe wordt onderzocht of het om een falen buiten de collectiviteit gaat?

✓ Risicogroep natuurlijke risico's

- Overstroming: zie website [overstromingsrisico](#)
- Natuurbranden: zie [ANB](#)
- Noodweer: zie [KMI](#)

Denk na over wie waarschuwingen opvolgt en wat eerste reacties kunnen zijn: annuleren van buitenactiviteiten, nazicht van afvoerputten, constante opvolging van berichtgeving, ...

✓ Risicogroep (externe) technologische risico's

- Gaslek
- Chemische ongevallen: kijk na of er [SEVESO-inrichtingen](#) in de buurt van de collectiviteit liggen
- Transportongevallen: liggen er snelwegen of spoorlijnen dicht bij de collectiviteit?
- Brand/explosie:
 - Waar zijn de plaatsen met brandgevaar in de collectiviteit? (stooklokaal, keuken, ...)?
 - Zijn er nabijgelegen industrie- of bedrijvzones?
- Nucleair: zie <https://nuclearrisico.be/nl>

Een belangrijke eerste actie bij brand en chemische ongevallen is vaak **schuilen en sluiten van ramen en deuren**. In het noodplan dient omschreven te worden hoe deze actie snel kan uitgevoerd worden in de collectiviteit.

✓ Risicogroep gezondheidsrisico's (naast persoonsongevallen) vb. Pandemie

✓ Amok/geweld/dreiging: amok wordt gezien als alle situaties waarbij één of meerdere personen op een bepaalde locatie de aanwezige personen aanvallen of onrust stookt.

Analyseer de impact op:

- Infrastructuur (verwarming, liften, IT, ...)
- Bewoners (zorgcontinuïteit, veiligheid, comfort, familie/naasten en bezoekers, aanwezige dieren, ...)
- Personeel (beschikbaarheid, communicatie, veiligheid, leiding en coördinatie...)

Bepaal wie allemaal mee kan nadenken over deze risicoanalyse. Bijvoorbeeld de hoofdverpleegkundige, facility manager, preventie-adviseur, algemeen directeur... Het is belangrijk om de nodige mensen vanuit hun eigen expertise samen te brengen om hierover te kunnen overleggen. Probeer hierbij een aantal risico's te analyseren en in te schatten wat de impact mogelijks zou kunnen zijn. Naast de risicoanalyse kan uiteraard ook het hele interne noodplan met deze mensen worden besproken en doorgenomen. Ook de lokale noodplanningscoördinator van een gemeente kan geraadpleegd worden in het opmaken van de risicoanalyse door het risicoprofiel van de gemeente te bespreken.

3.2 Intern noodplan opstellen

3.2.1 Organisatie en leiding

Leg afspraken vast rond de volgende aspecten:

- ✓ Rollen en verantwoordelijkheden: Het is duidelijk wie kan beslissen om het intern noodplan te activeren, wie coördineert en de leiding neemt, ook buiten de reguliere werkuren.
 - Bereikbaarheid buiten de kantooruren: Er is een heldere regeling uitgewerkt voor de bereikbaarheid van verantwoordelijken buiten de reguliere werkuren, bijvoorbeeld via een wachtregeling.

- Het personeel is op de hoogte wie welke rollen en verantwoordelijkheden heeft bij een noodsituatie.
- Gebruik van communicatiekanalen: Er zijn afspraken gemaakt over welke communicatiekanalen gebruikt worden tijdens crisissituaties, om snelle en correcte informatie-uitwisseling te garanderen. Denk na over alternatieven als de gebruikelijke communicatiekanalen wegvallen.
- ✓ Externe samenwerkingen: Alle relevante externe partners in het kader van interne noodplanning zijn vooraf in kaart gebracht. Dit omvat onder andere lokale partners, gemeentelijke diensten en intern noodplanningscoördinator, eerstelijnszones (ELZ), leveranciers en nabijgelegen zorgcollectiviteiten zoals bijvoorbeeld huisartsenwachtposten en nabijgelegen ziekenhuizen. Met deze partijen zijn duidelijke afspraken gemaakt. Vermeld hierbij zeker hun contactgegevens en bij voorkeur ook kort hun taken inzake crisisbeheer.
- ✓ Geef een minimum aan informatie aan de noodplanningscoördinator van de gemeente, zodat deze die kan verspreiden naar de relevante hulpdiensten. Denk hierbij aan een permanentienummer, aanrijroute, mogelijke locaties van crisiscentra op het domein van de residentiële collectiviteit, aantal bewoners van de residentiële collectiviteit, ...).
- ✓ Aanrijroutes voor hulpdiensten: De toegangswegen voor hulpdiensten zijn bepaald en gecommuniceerd, zodat zij in geval van nood snel en efficiënt ter plaatse kunnen geraken.
- ✓ Crisisruimte: beslis welke ruimte kan gebruikt worden voor crisisoverleg.

3.2.2 *Communicatie en documentatie*

- ✓ Documentatie: het beschikken over volgende documentatie is zeer waardevol bij interne noodplanning
 - Minimale contactgegevens inzake verantwoordelijken van de residentiële zorgcollectiviteit
 - Alarmeringsschema:
 - Intern: wie kan de melding maken, op welke manier kan deze melding worden gemaakt, aan wie moet de melding worden gemaakt, op welke wijze en op welk nummer dient deze melding te worden gemaakt, wie zal deze melding ontvangen, wie kan het intern noodplan opstarten en op welke wijze, ... Maak een lijst op met de gegevens van de personen die een rol spelen in het alarmeringsschema en beschrijf hun bereikbaarheid zowel binnen als buiten de kantooruren.
 - Extern: wie kan/mag een oproep starten naar de externe hulpdiensten?
 - Meldingsformulier voor externe hulpdiensten: Dit is een handvat dat je kan gebruiken om volledige informatie door te geven aan de hulpdiensten.
- ✓ Maak een communicatieplan:
 - Intern (binnen de zorgcollectiviteit):
 - Tussen bewoners en personeel
 - Tussen personeelsleden onderling
 - Extern (naar de personen die zich niet in de zorgcollectiviteit bevinden):
 - Contactpersonen van bewoners/personeel vb. familie en naasten
 - Personeel
 - Externen (vrijwilligers)
 - Relevante instellingen in de buurt vb. andere zorgcollectiviteiten, bureaus, ...
 - Spreek af welke communicatiekanalen er gebruikt worden.
 - Idealiter is er reeds een standaardcommunicatie op voorhand uitgewerkt. Zo kan dit tijdens de noodsituatie gebruikt worden.
 - Benoem wie de crisiscommunicatie coördineert (bv. communicatieverantwoordelijke, teamleider, ...) en wie wat communiceert. Idealiter is de persoon die communiceert

met de externe betrokkenen, een andere persoon dan degene die coördinerend optreedt tijdens de noodsituatie.

- Aandachtspunten:
 - Denk aan visuele en auditieve communicatiemiddelen om bezoekers, personeel en bewoners snel en grootschalig te kunnen informeren zoals bijvoorbeeld alarmen, infoborden, interne speakers, Gebruik bij het communiceren zoveel als mogelijk de landstaal van de betrokkenen, eenvoudige bewoordingen, templates en pictogrammen.
 - Weet dat gebrek aan informatie stress, onrust en klachten bij personeel, bewoners en naasten kan veroorzaken. Bepaal daarom welke informatie moet worden gegeven op welk moment om enerzijds paniek te vermijden en anderzijds voldoende concreet te zijn om de rust bij de aanwezigen te bewaren.
- ✓ Weet welke informatiebronnen betrouwbaar zijn om informatie te bekomen in tijden van crisis vb. Be-alert of betrouwbare nieuwssites.
- ✓ Zorg voor geactualiseerde lijsten van personeel, bewoners, familieleden/mantelzorgers, noodnummers. Er zijn afspraken over de periodieke controle en zo nodig update van de contacten en de coördinaten van de lijsten. Probeer vooraf in kaart te brengen welke bewoners beschikken over een sterk netwerk, en wie eventueel tijdelijk ondersteund zou kunnen worden in de thuisomgeving door mantelzorgers. Zorg dat de contactnummers steeds raadpleegbaar zijn en niet afhankelijk zijn van een internetverbinding, netwerk en/of stroom. Deze lijsten zijn offline maar ook op afstand te raadplegen vb. bij externe evacuatie.

3.2.3 Stroomvoorziening en noodverlichting

- ✓ Bepaal welke zorgprocessen prioritair zijn bij stroomuitval (bv. beademingsondersteuning en/of zuurstofreserve, parenterale therapie, koeling, toegangscontrole, ...).
- ✓ Indien aanwezig, zorg voor regelmatige testen van de noodstroomvoorziening en documenteer de resultaten.
- ✓ Bekijk welke alternatieven er kunnen aangewend worden ter vervanging van stroom en licht. Hoe lang zijn deze alternatieven werkzaam? Indien er geen mogelijkheid is voor noodstroomvoorzieningen, wat is dan het plan van aanpak voor evacuatie bewoners met beademingsondersteuning, parenterale therapie, ...
- ✓ Verzeker de toegang tot de verschillende plaatsen in het gebouw bij stroomuitval.
- ✓ Ga na of er maatregelen nodig zijn rond beveiliging tegen weglööpgedrag bij stroompanne.

3.2.4 Bewoners

- ✓ Breng het profiel van de bewoners en hun zorgnoden in kaart en zorg voor een actuele aanwezigheidslijst. Denk hierbij aan onderwerpen zoals:
 - Mobiliteit
 - Zelfstandigheid
 - Medicatieplan
 - Voeding
 - Fiche met contactpersonen waaronder de gegevens van de familie/naasten, de huisarts en de doorverwijzer (vb. jeugdhulp) indien van toepassing.
 - Cognitieve- en mentale toestand vb. weglööpgedrag
 - Aandachtspunten zoals bijvoorbeeld wondzorg, zuurstofnood en andere.
- Noteer het op een manier die eenvoudig te raadplegen is (ook door externe hulpverleners) tijdens een crisissituatie. Tracht de fiches op regelmatige basis te actualiseren.
- ✓ Zorg voor duidelijke identificatie van bewoners, bijvoorbeeld via polsbandjes, zodat verwarring tijdens crisissituaties wordt voorkomen.
 - ✓ Bewaar een kopie van belangrijke documenten (vb. identiteitskaart).

- ✓ Zorg voor documenten die offline en op afstand te raadplegen zijn.

3.2.5 Personeel

- ✓ Het kan nuttig zijn een verantwoordelijke aan te wijzen voor het uitwerken van een intern noodplan of noodsituaties.
- ✓ Zorg ervoor dat medewerkers voldoende geïnformeerd en getraind zijn in noodprocedures, zodat ze weten wat er van hen verwacht wordt.
- ✓ Het is belangrijk om regelmatig te peilen naar hun bezorgdheden en de haalbaarheid van het intern noodplan, zodat het plan niet alleen praktisch maar ook gedragen is. Door duidelijke instructies, toegankelijke hulpmiddelen en open communicatie creëer je vertrouwen en verhoog je de paraatheid van het team in noodsituaties.
- ✓ Zorg eveneens dat het personeel steeds toegang heeft tot essentiële informatie en materialen. Vb. belangrijke sleutels, paswoorden, ...

3.2.6 Evacuatie

- ✓ Onderscheid volgende vormen van evacuatie:
 - Onmiddellijke (bv. bij brand) versus meer geplande (vb. bij langdurige uitval nutsvoorzieningen) evacuatie
 - Evacuatie van niet gewonde versus gewonde bewoners
 - Horizontale versus verticale evacuatie

Een externe evacuatie (dus het verplaatsen van bewoners buiten het gebouw) zal enkel in laatste instantie gedaan worden. Er zal eerder gekeken worden naar de mogelijkheid tot compartimentering van het gebouw.
- ✓ Tijdens een evacuatie is het cruciaal om snel en accuraat te weten wie zich op dat moment in het gebouw bevindt en waarheen iedereen geëvacueerd is. Dit vereist een actueel aanwezigheidsregister en duidelijke registratie van de verplaatsingen. Het is ook aangewezen om in kaart te brengen welke externe personen op welke momenten nog aanwezig kunnen zijn in het gebouw (bezoekers, extern keukenpersoneel, dieren, ...)?
- ✓ Breng in kaart welke bewoners eerst zullen geëvacueerd worden.
- ✓ Zorg dat het evacuatieplan voor iedereen toegankelijk is.
- ✓ Houd rekening met de evacuatiebehoeften van bewoners: sommigen kunnen zelfstandig evacueren, terwijl anderen afhankelijk zijn van een rolstoel of bed. De zorgnoden dienen eveneens gekend te zijn (zoals beschreven in 3.2.4 Bewoners). Een overzicht van de medicatie en zorgondersteuning is daarom eveneens belangrijk.
- ✓ Bepaal vooraf de evacuatieplaatsen, zowel binnen als buiten het gebouw, en maak duidelijke afspraken met de gemeente of met nabijgelegen gebouwen over mogelijke opvanglocaties.
- ✓ Bij geplande evacuatie: Zorg ervoor dat persoonlijke hulpmiddelen zoals brillen, hoorapparaten of wandelstokken mee worden genomen, zodat bewoners zich veilig en comfortabel kunnen verplaatsen.
- ✓ Het is belangrijk dat de rollen en verantwoordelijkheden wat betreft communicatie, coördinatie, uitvoerende en ondersteunende taken zijn toegewezen en gekend door het personeel.

3.2.7 Psychosociaal welzijn van bewoners en personeel

Als aandachtspunt bij het ontwikkelen van dit intern noodplan/noodpakket willen we het belang van het psychosociaal welzijn onderstrepen. In onvoorziene noodsituaties staat het psychosociaal welzijn van zowel de bewoners als de zorgverleners onder druk en zijn er mogelijks gevoelens van onmacht, agressie, trauma, isolatie, ... Probeer daarom bij het uitwerken van het intern noodplan oog te hebben voor dit thema. Dit kan onder andere door bij training van het personeel ook de psychosociale factoren aan bod te laten komen; door te kijken hoe specifieke groepen onder de bewoners extra ondersteund kunnen worden; door een rustruimte voor het personeel te voorzien tijdens een crisis; door aandacht

te geven aan duidelijke communicatie en regelmatige updates; door al te denken hoe en door wie er psychosociale nazorg kan geboden worden na de noodsituatie en hierover reeds afspraken te maken.

3.2.8 *Terugkeer naar de normale situatie*

- ✓ Als de noodsituatie voorbij is, kan teruggekeerd worden naar de normale situatie. Denk daarom na over wie het intern noodplan opheft, wie dit bepaalt en hoe dit kenbaar wordt gemaakt.
- ✓ Meet de schade op en kijk na welke maatregelen nodig zijn om terug te gaan naar de reguliere werking.
- ✓ Eveneens is nazorg vereist, zoals medische nazorg aan de getroffen en psychosociale nazorg. Deze laatste kan geboden worden aan de betrokkenen door de noodsituatie te erkennen en de getroffen te herdenken.
- ✓ Maak gebruik voor 2 momenten van debriefing. De eerste vindt snel plaats na de noodsituatie ('hot wash') waarbij alle betrokken actoren de kans krijgen te ventileren. De tweede debriefing is een evaluatie die opgemaakt wordt op basis van onder meer de feedback die voortgekomen is uit de eerste debriefing en/of een bevraging van de verschillende betrokkenen. Het is uit deze laatste evaluatie dat leerpunten worden opgemaakt.

3.2.9 *Focuspunten*

Het is mogelijk dat men prioriteiten moet stellen bij opstellen van een intern noodplan. We raden aan om volgende zaken zeker op te nemen:

- ✓ Maak een lijst op met een overzicht van de rollen en verantwoordelijkheden zodat iedereen weet wat hun taak is.
- ✓ Zorg voor een alarmeringsschema voor hulpdiensten en contactpersonen. Vb. Meldingsfiche, hoe bel je de hulpdiensten op en welke informatie geef je.
- ✓ Zorg dat de nodige personen weten waar de essentiële zaken en informatie te vinden zijn, zoals waar de belangrijkste sleutels van de deuren zijn, welke de paswoorden van de computers zijn.
- ✓ Ken het aantal bewoners en personeelsleden
- ✓ Zorg dat je een lijst hebt met de acute noden en de zorgzwaarte van de bewoners. Zorg dat deze lijst raadpleegbaar is in noodsituaties.
- ✓ Zet de juiste mensen rond de tafel bij het bespreken van het intern noodplan/noodpakket en bij de noodsituatie.
- ✓ Kaartmateriaal kan nuttig zijn: een plattegrond met aanduiding van belangrijke uitgangen en technische ruimtes.

3.3 Noodpakket samenstellen

Denk na hoe je als collectiviteit tot 72 uur kan overbruggen in geval van onderbrekingen van essentiële nutsvoorzieningen of een eventuele evacuatie, waarbij er geen ondersteunende hulp kan geboden worden van buitenaf. Denk hierbij aan volgende essentiële materialen:

3.3.1 *Voeding en water*

- ✓ **Minstens 3 liter drinkbaar water per persoon per dag**
- ✓ **Voeding voor bewoners en personeel**, rekening houdend met noodzakelijke dieetvoorschriften en medische noden. Voorzie hierbij zoveel als mogelijk voeding die geen water/elektriciteit nodig heeft bij de bereiding en gedurende langere tijd houdbaar is.

Kan je dit niet zelf stockeren of organiseren? Werk dan een plan uit:

- ✓ **Zoek samenwerking met lokale partners**, zoals andere zorginstellingen, apotheken of supermarkten.

- ✓ **Maak afspraken met leveranciers** over prioritaire levering in crisissituaties.
- ✓ **Overweeg gezamenlijke opslag** of verdeelpunten met zorginstellingen in de buurt.
- ✓ **Overweeg het concept van een rollende stock** om verspilling te vermijden.
- ✓ **In laatste instantie: Stem af met de gemeente** over noodvoorraden of logistieke ondersteuning.

Zo bouw je aan een gedeelde paraatheid en vermijd je dat je in een noodsituatie geïsoleerd komt te staan.

3.3.2 Medische voorzieningen

- ✓ Zorg dat het intern noodplan essentiële medische voorzieningen bevatten om noodzakelijke zorg te kunnen blijven garanderen tijdens crisissituaties.
- ✓ Denk aan een mobiele en volledige EHBO-koffer op een centrale, toegankelijke plaats.
- ✓ Zorg dat medische fiches en medicatielijsten steeds beschikbaar zijn, en zorg voor een voorraad van essentiële medicatie en zuurstof voor meerdere dagen.
- ✓ Voorzie ook een back-upplan bij uitval van elektronische zorgdossiers zoals bijvoorbeeld een back-up van de meest essentiële gegevens.

3.3.3 Communicatie

- ✓ Een radio op batterijen is nuttig. Zo kan je ook bij een stroompanne eventuele berichtgeving over de situatie opvolgen.
- ✓ Voorzie ook powerbanks voor laptops en smartphones.

3.3.4 Stroom en noodverlichting

- ✓ Denk aan (opwindbare) zaklampen om tijdens stroomuitval de nodige taken te kunnen uitvoeren. Opwindbare zaklampen hebben het voordeel dat deze altijd bruikbaar zijn en beperkt zijn in onderhoud.
- ✓ Tijdens een crisis is er vaak nood aan toestellen op batterijen. Voorzie reserve batterijen om niet zonder stroom te vallen voor deze toestellen.
- ✓ Bekijk of er mogelijkheden zijn om alternatieve stroomvoorzieningen te voorzien binnen de residentiële collectiviteit.

3.3.5 Beschermings- en veiligheidsmiddelen

- ✓ Het personeel heeft best toegang tot materiaal dat het risico op letsel beperkt. Zoals bijvoorbeeld veiligheidsgereedschap (hamer, schroevendraaier, slot, ...) helpt om gebouwen tijdelijk te beveiligen, lichte werkzaamheden uit te voeren of door gevaarlijke omgevingen te navigeren.
- ✓ Indien noodzakelijk voor bewoners en personeel kunnen er Persoonlijke Bescherming Middelen (PBM) aangewend worden. Bijvoorbeeld mondkmaskers, handschoenen,

3.3.6 Hygiëne en comfort

- ✓ Voorzie in het noodpakket hygiënemiddelen zoals zeep, toiletpapier, incontinentiemateriaal en handdoeken om basiscomfort en hygiëne te garanderen.
- ✓ Denk ook aan comfortartikelen en tijdverdrijf zoals dekens, boeken of spelmateriaal om rust te bewaren bij bewoners.

3.4 Waarschuwingssystemen voorzien

- ✓ Schrijf je in op BE-Alert of andere lokale alarmsystemen.
- ✓ Zorg dat personeel weet hoe ze meldingen ontvangen en opvolgen.

3.5 Oefenen, evalueren en actualiseren

- ✓ Zodra er een intern noodplan is, is het belangrijk om dit ook in te oefenen om het personeel vertrouwd te maken met de inhoud van het intern noodplan. Bepaal hierbij ook de oefenfrequentie en de mogelijke oefeningen die kunnen plaatsvinden, waarbij niet elk jaar dezelfde soort oefening plaatsvindt. Deel dit op in delen van de crisis vb. één oefening kan enkel gaan over de start van de crisis zoals de alarmeringsfase.
- ✓ Bij het voorbereiden van de oefening: meld de oefening tijdig bij de hulpverleningsdiensten aan door het digitale meldingsformulier in te vullen. Zo zijn zij op de hoogte van het doorgaan van de oefening vb. bij oefening rond brand en evacuatie. Als de oefening niet aangemeld is, gaat de noodcentrale er immers van uit dat het een reële noodoproep betreft en worden de diensten gealarmeerd.
- ✓ Evalueer na elke oefening of doorgemaakte noodsituatie wat goed ging en wat beter kan en stuur bij.
- ✓ Werk het intern noodplan en noodpakket minstens jaarlijks bij.

4 Slotbeschouwing

Met dit document trachten we ondersteuning te bieden bij de ontwikkeling van een intern noodplan/noodpakket in de residentiële collectiviteiten. Het intern noodplan/noodpakket omvat een geheel van aanbevelingen voor materiaal, noodmaatregelen en procedures om residentiële collectiviteiten weerbaar te maken in crisissituaties en zelfstandig een periode tot 72 uur te overbruggen wanneer de nutsvoorzieningen onderbroken zijn of een evacuatie nodig is. Als aandachtspunt bij het ontwikkelen van dit intern noodplan/noodpakket willen we het belang van het psychosociaal welzijn onderstrepen.

Het is belangrijk dat bovenstaande adviezen voor de ontwikkeling van het intern noodplan/noodpakket worden geënt op de eigen context van elke residentiële collectiviteit. Dit met aandacht voor de eigen risico's, die verbonden zijn aan de infrastructuur en omgeving waarin deze ligt, en de eigenheid en kenmerken van de bewoners.